

AAN ALLE LEDEN VAN DE TWEDE KAMER DER STATEN - GENERAAL

Den Haag, 21 oktober 2009

Geachte Kamerleden,

Binnenkort bespreekt de Tweede Kamer de nieuwe drugsnota van het kabinet, waarvan de hoofdlijnen staan vermeld in een brief van de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, van Justitie, van Binnenlandse Zaken en van Jeugd en Gezin van 11 september 2009.

Als voorbereiding op deze nota verscheen op 2 juli jl. het rapport “Geen deuren maar daden – Nieuwe accenten in het Nederlandse drugsbeleid” van de Adviescommissie Drugsbeleid onder voorzitterschap van Wim van de Donk.

Namens de VOC (Vereniging voor Opheffing van het Cannabisverbod), een landelijk samenwerkingsverband tussen verschillende organisaties en personen die rechtstreeks te maken hebben met het cannabisbeleid, willen wij u graag onze visie kenbaar maken op de centrale vraag in dit rapport: wat moet er gebeuren met de teelt en aanvoer van cannabis voor de coffeeshops, de zogenaamde “achterdeur”?

De commissie-Van de Donk stelt zes varianten voor om het toekomstig coffeeshopbeleid in Nederland vorm te geven. In drie van deze varianten blijft de achterdeur van de coffeeshop op slot. Ofwel zou alleen de verkoop gereguleerd blijven (in het bestaande 'open' model van de coffeeshop of in het model van een besloten club), ofwel zou ook deze verkoop wederom verboden worden.

Wij dringen er bij u op aan deze drie varianten af te wijzen. Zolang de aanvoer naar de coffeeshops niet op gereguleerde wijze kan plaatsvinden blijven de problemen op het gebied van criminaliteit en overlast onverminderd bestaan. Hoe verder het verbod wordt uitgebreid, hoe groter die problemen. Doorgaan met dit beleid, zonder dat serieus over de mogelijke alternatieven is nagedacht, komt neer op een vorm van criminele nalatigheid.

VERENIGING VOOR OPHEFFING VAN HET CANNABISVERBOD, i.o.

Postbus 16747 - 1001 RE Amsterdam

Tel. 06-30182408 - info@voc-nederland.org – www.voc-nederland.org

De overige drie varianten van de commissie gaan uit van een tweezijdige regulering: verkoop én aanvoer zouden in een wettelijk kader worden ondergebracht.

Optie 1: Legalisering

In deze variant zou cannabis als gewone handelswaar en coffeeshops als gewone winkels gezien worden, die aan algemene regels zijn gebonden en soms aan specifieke, zoals een leeftijdsgrens.

De commissie-Van de Donk wijst deze optie af omdat ze er niet van overtuigd is dat legalisering alle problemen rond cannabisgebruik zal oplossen (verwijzend naar de huidige problemen met alcohol), omdat dit een aanzuigende werking op buitenlandse bezoekers zou hebben, en omdat deze beslissing zou inhouden dat Nederland internationale verdragen inzake drugsbestrijding zou moeten opzeggen.

De VOC is het niet met de commissie eens, en kan haar argumenten eenvoudig weerleggen.

1. De ervaring van dertig jaar gedogen van coffeeshops in Nederland heeft het bewijs geleverd dat de relatief vrije verkrijgbaarheid van cannabis voor volwassenen niet hoeft te leiden tot een noemenswaardige stijging van het gebruik of daaraan verwante gezondheidsproblemen. De geschiedenis wijst uit dat deze problemen juist toenemen als de consument gecriminaliseerd wordt.
2. De aanzuigende werking op buitenlandse cannabisgebruikers zou in dit scenario niet toenemen, omdat er in wezen niets verandert aan de voorkeur van de coffeeshop (waar nu al elke volwassene een gebruikershoeveelheid kan aanschaffen). Wel kunnen overlastproblemen in verband met coffeeshoptoerisme in grensgemeenten gemakkelijker worden opgelost, bijvoorbeeld door een uitgekiende locatiekeuze (een wietboulevard aan de rand van de stad). Op het moment dat de bevoorrading van de shops op legale wijze kan plaatsvinden, zal dit de illegale teelt doen verminderen.
3. Nederland hoeft niet te wachten totdat er een internationale consensus is over een maatregel waarvan de Nederlandse samenleving vindt dat zij nodig is om de volksgezondheid en de openbare orde in Nederland te beschermen. Het Enkelvoudig VN verdrag inzake verdovende middelen laat nationale overheden de ruimte om het beleid ten aanzien van drugsgebruik op eigen wijze in te vullen. Met dit argument heeft Nederland in de jaren 70 besloten om het gedoogbeleid in te voeren voor de verkoop van persoonlijke gebruikshoeveelheden cannabis. Na ruim 30 jaar gedogen zou het een logische stap zijn om de volledige cannabismarkt te legaliseren. Recente ontwikkelingen in het buitenland (onder meer in de VS, Canada, Mexico, Argentinië, Portugal, Spanje en Tsjechië) tonen aan dat Nederland al lang niet meer alleen staat in haar overtuiging dat criminalisering van de cannabismarkt een heilloze weg is.

Legalisering betekent niet dat er geen regels meer zijn die nageleefd moeten worden. Alleen het telen van een beperkt aantal vrouwelijke planten voor eigen gebruik door een meerderjarige (met een aangepaste norm voor medicinaal gebruik) zou volledig vrij moeten zijn. Eigenaars van commerciële plantages, die uitsluitend voor de verkoop in Nederland zouden mogen produceren, moeten een vergunning hebben en zich onderwerpen aan regelmatige controles op het gebied van de volksgezondheid, brandveiligheid of het milieu.

VERENIGING VOOR OPHEFFING VAN HET CANNABISVERBOD, i.o.

Postbus 16747 - 1001 RE Amsterdam

Tel. 06-30182408 - info@voc-nederland.org – www.voc-nederland.org

Vanwege het gebrek aan informatie en inzicht bij beleidsmakers in Nederland ten aanzien van dit onderwerp lijkt een Kamermeerderheid voor het voorstel de cannabismarkt volledig te legaliseren voorlopig onhaalbaar. Dit voorstel roept voornamelijk emotionele reacties op, waardoor een rationeel debat onmogelijk wordt.

Optie 3: Aanvoer coffeeshops reguleren zonder wijziging van de legale status van cannabis

In deze variant wordt middels een 'open, tweezijdige regulering' het gedogen van de coffeeshops uitgebreid met het gedogen van de teelt voor deze shops. Het middel cannabis zou als zodanig illegaal blijven.

De commissie-Van de Donk wijst deze optie af omdat er een verwevenheid met de georganiseerde criminaliteit zal blijven bestaan, en omdat deze maatregel (net als optie 1) Nederland internationaal in een slecht daglicht zou stellen. Dat laatste argument is hierboven ontkracht.

De VOC is het met de commissie eens dat handhaving van de regels moeilijker zal verlopen als cannabis een illegaal produkt blijft, en zodoende een sterke aantrekkingskracht uitoefent op criminele organisaties. Echter, als legalisering van de gehele cannabismarkt politiek geen haalbare kaart is, lijkt regulering van de aanvoer van de coffeeshops voorlopig de beste optie.

Hoe zou deze regulering er in de praktijk uit kunnen zien?

Per stad of regio wordt een eigen beleid ontwikkeld, in samenwerking met alle betrokkenen, inzake de productie- en distributiekkanalen voor cannabis die in coffeeshops wordt verkocht.

Dit beleid is afgestemd op lokale omstandigheden en behelst alle stappen tussen productie en consumptie: met alle betrokkenen worden concrete afspraken gemaakt over omvang en opzet van de plantages waar voor deze shops wordt geteeld, over de voorraadregeling (een coffeeshop mag nu niet meer dan 500 gram cannabis in voorraad hebben, maar wel op een dag meerdere kilo's verkopen, door de voorraad steeds weer aan te vullen) en - in de grensgebieden - over maatregelen die overlast door toerisme tegengaan etc.

Een gemeente zou bijvoorbeeld de regel inzake de maximum voorraad van 500 gram kunnen aanpassen aan de behoefte van elke coffeeshop. Terecht wijst de commissie-Van de Donk op het feit dat deze regel in vele gevallen onwerkbaar is. Of een gemeente kiest er voor deze voorraadregel juist wél te handhaven, maar het aantal shops op haar grondgebied uit te breiden.

Als de teelt van cannabis voor verkoop in de coffeeshops wordt toegestaan, zullen diefstal van elektriciteit, niet-correcte aanleg van stroomtoevoer of andere ongewenste activiteiten tot het verleden behoren. Elke gereguleerde kwekerij zal moeten voldoen aan regels in verband met brandveiligheid en milieu, en zal onderworpen worden aan regelmatige controles op dit gebied.

Op deze manier kan de handhaving van het cannabisbeleid een zaak worden van milieu-, gezondheids- en financiële autoriteiten. De strafrechtelijke aanpak kan beperkt worden tot de teelt voor de illegale markt (buiten de coffeeshops) en de export.

VERENIGING VOOR OPHEFFING VAN HET CANNABISVERBOD, i.o.

Postbus 16747 - 1001 RE Amsterdam

Tel. 06-30182408 - info@voc-nederland.org – www.voc-nederland.org

Dat betekent dat de kosten van deze aanpak en de druk die zij op de beschikbaarheid van politie en justitie legt aanzienlijk zullen verminderen. Er zou meer tijd en geld beschikbaar komen om reguliere misdrijven te vervolgen, hetgeen een positieve uitwerking zou hebben op het oplossingspercentage van deze misdrijven.

De productie van cannabis die op gereguleerde wijze wordt geteeld kan voldoen aan standaard normen op het gebied van de volksgezondheid. Aangezien de kweker verzekerd is van een continue afzet voor een afgesproken prijs, zullen praktijken om het teeltproces te versnellen, het THC gehalte extreem op te voeren, het produkt te verzwaren met andere middelen of het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen veel minder voorkomen dan nu. In ieder geval kan regelmatige kwaliteitscontrole plaatsvinden door gezondheidsautoriteiten of de keuringsdienst van waren.

De hoeveelheid planten die in totaal moeten worden gekweekt om aan de vraag van coffeeshops te voldoen kan in overleg met de shops worden berekend. Deze planten kunnen in grote kwekerijen worden geteeld, ofwel verdeeld over een groot aantal kleinere, gedoogde kwekers. In deze kwekerijen en daaraan gerelateerde toeleveringsbedrijven kan legale en duurzame werkgelegenheid worden gecreëerd.

Als er voor een legale markt wordt geproduceerd, kunnen de produktiekosten van een gram cannabis normaal gezien omlaag. Het is raadzaam deze prijs in de situatie waarin de aanvoer gereguleerd is niet te verhogen, om te voorkomen dat een te groot verschil ontstaat met de cannabis op de illegale markt (buiten de coffeeshops). Regulering van de teelt kan de geldstromen in de cannabismarkt transparanter maken. Met kwekers en coffeeshops kunnen concrete en heldere afspraken worden gemaakt om deze geldstromen zo eenvoudig en transparant mogelijk in beeld te brengen, zodat voor alle betrokkenen een werkbare situatie ontstaat.

Optie 5: De coffeeshop wordt een besloten club met een gereguleerde aanvoer

In dit model, 'besloten, tweezijdige regulering', zouden cannabisconsumenten lid moeten worden van een club, die de kweek van de planten zou verzorgen en de oogst in de coffeeshop-club (die alleen toegankelijk zou zijn voor leden) zou aanbieden. De commissie-Van de Donk beveelt aan dit model verder uit te werken.

De VOC wijst dit model in principe af. Deze optie gaat er altijd nog van uit dat cannabisgebruik door volwassenen geen normaal verschijnsel is, hetgeen weersproken wordt door de feiten en de conclusies van de commissie zelf. Bovendien bestaat het risico dat de schemerige toestand die nu aan de achterdeur van de coffeeshop bestaat, zich straks ook aan de voordeur zal voordoen.

Uiteraard staat het coffeeshophouders vrij om op eigen initiatief een pasjessysteem in te voeren, bijvoorbeeld om overlast gevende klanten effectief te kunnen weren. Een dergelijke pas is vergelijkbaar met een lidmaatschapspasje van een videotheek; registratie van verkochte hoeveelheden is daarbij ongewenst en onnodig.

De afgelopen maanden is in verschillende media gesuggereerd dat invoering van het pasjessysteem een effectieve remedie zou zijn tegen het verschijnsel "coffeeshoptoerisme": een toestroom van (buitenlandse) toeristen die cannabis komen kopen in steden in de grensgebieden of in steden met een sterke regionale functie.

VERENIGING VOOR OPHEFFING VAN HET CANNABISVERBOD, i.o.

Postbus 16747 - 1001 RE Amsterdam

Tel. 06-30182408 - info@voc-nederland.org – www.voc-nederland.org

Met dit toerisme is op zichzelf natuurlijk niets mis. Als gecontroleerde verkoop van cannabis een goed middel blijkt om de gezondheidsschade bij Nederlandse cannabisconsumenten te verminderen, moet dit toch ook voor Belgen, Fransen of Duitsers gelden. Coffeeshoptoeristen besteden bovendien een aanzienlijk bedrag buiten de coffeeshop, hetgeen een extra injectie voor de plaatselijke middenstand betekent. Voor de stad Maastricht is deze injectie berekend op 140 miljoen euro per jaar (Bron: 'De betekenis van het bezoek aan coffeeshops aan de Maastrichtse economie', OWP Research, oktober 2008).

Het probleem is dus niet het toerisme zelf, maar het feit dat sommige toeristen overlast veroorzaken of op zoek gaan naar mogelijkheden om buiten de coffeeshop cannabis te kopen op de illegale markt. Het weigeren van deze mensen in de coffeeshops is dan ook een verkeerde aanpak van deze overlast. In afwachting van maatregelen die een duurzame oplossing kunnen betekenen (zoals een verdergaande flexibilisering van de cannabiswetgeving in de landen van herkomst van deze mensen) zou in goed overleg met de coffeeshop wel geëxperimenteerd kunnen worden met een model waarin de toegang wordt voorbehouden aan leden, onder wie ook - goedwillende - toeristen.

Tenslotte

De VOC is ervan overtuigd dat het wereldwijde cannabisverbod een historische vergissing is. Dit verbod heeft geen problemen opgelost, maar deze versterkt of zelfs gecreëerd. Cannabis wordt door miljoenen mensen in de hele wereld met plezier gebruikt, zonder noemenswaardige schade of overlast voor henzelf of hun omgeving. Internationale ontwikkelingen tonen aan dat de 'war on cannabis' haar langste tijd gehad heeft. Het zou een nieuwe historische vergissing zijn als de Nederlandse overheid voor dit oorlogspad zou blijven kiezen.

Nederland kan trots zijn op de resultaten van het sinds de jaren zeventig gevoerde cannabisbeleid waarin de tendens naar decriminalisering centraal staat. Dat dit uitgangspunt inmiddels wordt omarmd in een groeiend aantal landen in en buiten Europa zou de Nederlandse overheid aan moeten sporen eindelijk een volgende stap te zetten.

Het model van een coffeeshop met gedoogde voordeur en niet-gedoogde achterdeur heeft voldaan gedurende een periode, maar is dringend aan vernieuwing toe. Deze vernieuwing zal moeten gaan in een voor de hand liggende richting: die van verdergaande decriminalisering op weg naar een definitieve oplossing: de opheffing van het cannabisverbod.

Wilt u meer weten over de VOC, onze standpunten en activiteiten, kijkt u dan eens op www.voc-nederland.org

Wij wensen u een vruchtbaar debat toe.

Met vriendelijke groeten, namens de VOC,

Darpan van Kuik

VERENIGING VOOR OPHEFFING VAN HET CANNABISVERBOD, i.o.

Postbus 16747 - 1001 RE Amsterdam

Tel. 06-30182408 - info@voc-nederland.org – www.voc-nederland.org